

IKASGELAK EKINEAN

IRAKASLE ETA BEGIRALEENTZAKO
KOADERNOA
HAURREN ESKUBIDEAK
BABESTEA
SIERRA LEONAKO KASUA

by @muxotepotolobat

SALESTAR MISIOAK

Av. Olaz, 1, 31621 Sarriguren, Navarra

www.misionessalesianas.org

AURKIBIDEA

1. Sarrera	4
1.1 Nola landu koaderno hau.....	4
1.2 Helburuak.....	4
1.3 Metodologia.....	4
2. HEH eta haurtzaroaren egoera munduan	5
2.1 Haurraren Eskubideei buruzko Hitzarmena	5
2.2 Haurrak babesteko eskubideei buruzko egoera munduan	7
3. Haurren eskubideen babes Sierra Leonan eta herrialdekoegoera	8
3.1 Sierra Leonako testuingurua	8
3.2 Haurtzaroaren babes-egoera Sierra Leonan	9
3.3 Salestarren erantzunak Sierra Leonako haurren babeserako.....	9
4. Garatu beharreko hezkuntza-jarduerak.....	11
4.1 Haurren giza eskubideak munduan. Haien babes eta prebentzioa	11
4.2 Askatasuna. Errugabetasuna burdin hesien artean.....	14
4.3 Break Out Digital “FREETOWN ESPEDIENTEA: KASU IREKIA”.....	17
4.4 Sexualki esplotaturiko nerabeak eta gazteak. Sierra Leonako kasua.	18
4.5 Ikaskuntza Zerbitzua Proiektuak (IZ) Herritartasun Globalaren ikuspegiarekin	21
5. Ebaluazioa.....	22
5.1 Taldeko ebaluazioa	22
5.2 Banako ebaluazioa.....	22
6. Bibliografia.....	23

1. Sarrera

1.1 Nola landu koaderno hau

Salesiar Misioneroek Nafarroako Gobernuaren laguntzarekin egindako koaderno honek hainbat jarduera biltzen ditu, eta aukera ematen die gazteei modu kritikoan hausnartzeko haurren eskubideen babesteari buruz, Sierra Leonan duten egoerari buruz eta errealitate horien aurrean ditugun jarrerari eta portaerari buruz.

Hori dela eta, haurren eskubide horien egoera sakontzen da EAEn eta, bereziki, Sierra Leonan, Salesiar Misioneroetatik neskek jasaten dituzten indarkeria-kasuak babesteko ematen den erantzuna bilduz eta modu espezifikoagoan.

Exioa errazteko eta ezagutzak zabaltzeko tresna izan nahi du. Taldea dinamizatzen duten pertsonak egoki irizitako jarduerak aukera ditzaten pentsatuta dago, denbora erabilgarriaren arabera eta landu nahi dituzten alderdien arabera, eta jarduera horiek taldearen premien eta ezaugarrien arabera egokitu ditzaten.

1.2 Helburuak

Hauek dira lortu nahi diren helburuak:

- 1 Haurren Eskubideei buruzko Hitzarmena (HEH) jasotzen dituen eskubideak ez ezik, munduan eta, bereziki, Afrikan, haiek babesteko eskubideen gaineko mehatxuak eta urraketa-motak nahiz horien ondorioak aztertzea.
- 2 Sierra Leonan, haurren eskubideen egoera nolakoa den ezagutzea. Eskubideen urraketa horiek haurrengan dituzten ondorioen inguruan hausnarketa egitea, ondorioak norberarenak bezala sentituta.
- 3 Haurren giza eskubideei dagokienez, gazteen parte-hartzea eta konpromiso soziala sustatzea.

1.3 Metodologia

Ikaskuntza kooperatiboa bezalako metodologia aktiboak garatzearen aldeko apustua egiten dugu; hau da, jolasean eta pentsamendu estrategietan oinarritutako ikaskuntza, nerabeek eta gazteek, edukiak ulertzeaz gain, sormena, hausnarketa kritikoa, erantzukizuna edo tolerantzia bezalako trebetasunak entrenatu ahal izan ditzaten.

Analisia sakontzea proposatzen da gidan ematen diren ikerketa-iturriekin eta nerabeen eta gazteen konpromiso solidarioa bultzatzea, ikaskuntzako eta zerbitzuko proiektuak garatuz.

Azken batean, nerabe eta gazteei ezagutzak eta tresnak emango zaizkie errealitatera hurbiltzeko eta ulertzeko aukera izan dezaten, modu kritikoan aztertu eta giza eskubideak errespetatzearekin konprometitutako herritartasun globala sustatzen duten ekintzetan inplika daitezten.

Horretarako, 55 minutuko 5 saio egitea proposatzen dugu. Saio bakoitzean jarduera ezberdinak egongo dira, eta guztiak egin edo dagoen denborara egokitu ahal izango dira.

2. HEH eta haurtzaroaren egoera munduan

2.1 Haurraren Eskubideei buruzko Hitzarmena

Nazio Batuen Batzar Nagusiak 1989an onartu zuen Haurraren Eskubideei buruzko Hitzarmena (HEH). HEH 195 Estatuk berretsi zuten, eta, horrela, historiako nazioarteko trataturik berretsiena izatera iritsi zen. Konbentzio bat denez eta ez adierazpen bat, estatu sinatzaileek bertan aipatzen diren eskubideak bermatzeko betebeharra dute. Halaber, gurasoak, irakasleak eta osasun-profesionalek bezalako beste eragile batzuen betebeharrak eta erantzukizunak definitzen dira bertan, besteak beste.

HEH osatzen duten 54 artikulutan, 18 urtetik beherako pertsona guztien eskubideak biltzen dira. Hitzarmenaren printzipio gidarrietan sartzen dira diskriminaziorik eza, haurtzaroaren erabateko lehentasuna eta haurraren interes gorena haiei eragiten dieten erabaki guztietan.

Haurraren eskubideei buruzko konbentzioak 3 protokolo ditu:

- Haurren salmentari eta prostituzioari buruzko protokoloa.
- Komunikazioen prozedurari buruzko protokoloa Haurraren Eskubideen Batzordearen aurrean salaketak aurkezteko.
- Hurrek gatazka armatuetan parte hartzeari buruzko protokoloa.

“Egoera ahulek bertan dauden eskubideak bermatzeko betebeharra dute.”

Nahiz eta eskubide guztiak garrantzitsuak eta lagaezinak izan, HEH-k jasotzen dituen 4 eskubide-multzoren artean ondorengo eskubideak nabarmenduko ditugu:

1 Bizirauteko eskubideak:

Bizitzarako eskubidea. Haur guztiek bizitzeko nahiz haien biziraupena eta garapena bermatzeko eskubidea dute.

Osasunerako eskubidea. Haurrek eskubidea dute osasun-maila altuena izateko eta zerbitzu medikoak eta errehabilitazio-zerbitzuak eskuratzeko.

Nutrizio eta elikadura egokia izateko eskubidea.

2 Garapen-eskubideak:

Hezkuntzarako eskubidea, doakoa eta kalitatekoa.

Aisiarako, aisialdirako, jolaserako eta jarduera artistiko eta kulturaletan parte hartzeko eskubidea.

3 Parte hartzeko eskubideak:

Adierazpen- eta iritzi-askatasunerako eskubidea. Haurrak bere iritzia adierazteko eta iritzi hori dagokion gaitan kontuan izateko eskubidea du.

Intimitaterako eskubidea. Haurrek ez dute bidegabeko sarterik jasan behar haien bizitza pribatuan, familia-bizitzan edo etxean.

4 Babesteko eskubideak:

Haurrek edozein tratu txar, diskriminazio eta esplotaziotik babestua izateko eskubidea dute.

2.2 Haurrak babesteko eskubideei buruzko egoera munduan.

Aurreko puntuan aipatu bezala, haurrek eta nerabeek eskubidea dute edozein tratu txar, diskriminazio edo esplotaziotik babes-
tuak izateko. Hala eta guztiz ere, eskubide horiek ez dira beti betetzen.

Europako eta Ipar Amerikako 39 herrialdetako 10 nerabetatik 3 inguruk (17 milioi) eskolan beste haurrak erasotzen dituztela
onartzen dute.

7 minuturo, munduko lekuren batean, nerabe bat hiltzen dute indarkeriazko ekintza batean. Soilik 2015ean, indarkeria dela-eta,
82.000 nerabe inguru hil ziren mundu osoan. 15 eta 19 urte arteko pertsonak bereziki ahulak dira, 10 eta 14 urte arteko nerabeek
baino hiru aldiz aukera gehiago dutelako indarkeria medio hiltzeko.

Herrialde askotan, neskatoak izaten dira haurren eskubideak urratzearen lehen biktimak, eta diskriminazio bikoitza jasan ohi
dute: adinagatik eta generoarengatik:

- **Mundu osoko 120 bat milioi neskatok (10etatik 1ek baino zertxobait gehiagok) sexu-harreman behartuak jasan dituzte haien bizitzako uneren batean.**
- **75 milioi neska eskolatu gabe daude. 3 neskatxatetik 1ti bigarren hezkuntza ukatzen zaio.**
- **Egunero, 25.000 neskato behartutako ezkontzen biktima dira.**

3. Haurren eskubideen babesak Sierra Leonan eta herrialdeko egoera.

3.1 Sierra Leonako testuingurua.

Sierra Leonako Errepublikak Afrika mendebaldeko herrialde bat da, eta XVIII. mendean zehar esklabo-trafikoaren gune garrantzitsua izan zen. Sierra Leona esklabo liberatuak ezartzeko sortu zen batez ere, eta horiek herrialdearen hiriburua, Freetown, sortu zuten 1791. urtean. 1808an, Freetown britainiar koroaren kolonia izatera pasa zen, eta gainontzeko herrialdea protektoratu britainiarraren menpe geratu zen 1896an. Kolonia eta protektoratua batu egin ziren 1961ean independentzia lortzeko.

1991tik 2002ra herrialdea astindu zuen gerra zibil bortitzaren ondoren, Sierra Leona pixkanaka berregituratu zen. Herrialdea une egokian aurkitzen da orain garapen-erronkei aurre egiteko, baina egitura aldetik ahula izaten jarraitzen du. Herrialdea aberatsa da baliabide naturalei esker (lur emankorra, arrantza, ura, mineralak, petrolio itsaso zabalean), baina gobernuek ez dituzte baliabide horiek guztien onurako erabiltzen.

Gaur egun, Sierra Leonak neurri handi batean elikagaien (batik bat artoa eta artoa) inportazioen mende jarraitzen du; beraz, munduko prezioen igoerarekiko kaltebera da. Biztanleria gehiena landa-eremuetan bizi den arren (%60,4), urbanizazioa azkar gertatu da, eta, azken hamar urteetan, auzo marjinalak Freetown hiriburuan garatu dira.

Biztanleria osoa, guztira, 6.228.100 biztanlekoa da. Adinari erreparatuta, Sierra Leonako biztanleriaren %48k 18 urtetik behera ditu.

Sierra Leona munduko herrialderik pobreenetakoa da, PNUDe 2020an egindako Giza Garapenaren Indizean (GGI) 189 herrialdeetatik 185. postuan aurkitzen da (0,452).

Ebolaren krisia 2014ko maiatzean lehertu zen, eta, ordura bitarte, Sierra Leonak zenbait aurrerapen ekonomiko egin zituen. Prozesu hori, ordea, gaixotasunaren gogortasunak geldiarazi zuen. Ekonomiari modu serioan eragiten dion beste faktore bat egitura publikoen korrupzio-indize altuak dira.

“Sierra Leona munduko herrialde pobreenetako bat da, 189ko 185. postuan dago GGlan”

3.2 Haurtzaroaren babes-egoera Sierra Leonan.

Azken urteetan, Sierra Leonak ahalegin handia egin du haurren egoera hobetzeko legediaren eta politikak lantzearen aldetik. Ahalegin hori, ordea, ez da errealitatera eraman.

Milaka haur aurkitzen dira beren eskubideen urraketen eraginpean. Ebolaren krisiaren aurreko egoera prekarioa bazen, krisian zehar arrisku-faktoreak gehitu ziren, milaka haur umezurtz utzita.

Sierra Leonan, hauek dira haurrei eta gazteei eragiten dieten mehatxu eta eskubide-urraketa nagusiak :

- **Bortxaketak, abusuak eta bestelako sexu-erasoak, batez ere neskatuenak.**
- **Barne-salerosketa.**
- **Esplotazioa.**
- **Kaleko haurrak.**
- **Krudelkeria eta haurren kontrako tratu txarrak.**
- **EGM: Emakumeen Genitalen Mutilazioa.**
- **Nerabegaroko haurdunaldia.**
- **Ezkontza goiztiarra.**
- **Adingabeak legearekin gatazkan.**
- **Sorginkeriaz akusatutako adingabeak.**
- **Erritu-krimenak.**
- **Drogen kontsumoa eta trafikoa.**

“Milaka pertsona daude beren eskubideen urraketa ugariren eraginpean”

Haurren babes sozialari dagokionean, kanpo-finantzaketaren araberakoa da. Estatuak urteko aurrekontuaren BPGaren %1 baino gutxiago jartzen du partida horretarako.

3.3 Salestarren erantzunak Sierra Leonako haurren babeserako.

Don Bosco Fambul

Don Bosco Fambul Sierra Leonako GKE bat da, Don Boscoko Salestarrei lotua. Freetownen lan egiten du eta arrisku- eta kalte-beratasun-egoeran dauden adingabeen errehabilitazioan oinarritutako proiektu sozialak garatzen aritzen da: kaleko haurrak artatzea, abusu- eta/edo salerosketa-biktimak diren adingabeen arreta eta prostituzio-egoeran dauden neskatoen eta ebolaren umezurtz geratutako haurren arreta. Orientazio pedagogikoaren eta haren jardueren errutinaren oinarri gisa Don Boscoren prebentzio-sistema erabiltzen du, arlo humanoa, kulturala, soziala, afektiboa eta profesionala indartzeko, egungo pedagogia eta gazteen pastoralara kontuan hartuta. Haren egitekoa da adingabeak eta gazteak hezte, prestatzea, inspiratzea eta ahalduntzea haien hazkunde gizatiarra eta soziala lortzeko, garapenerako nazioarteko lankidetzaren oinarriekin bat etorritz.

GIRLS OS+

“Girls OS+” bezala ezagutzen den proiektua (Neskatoentzako etxea tokiko hizkuntzan) genero-desberdintasunak murriztera eta neskatoen eta nerabeen ahalduntzea lortzera bideratzen da. Zehazki, sexu-esplotazioaren egoeran eta gizartetik baztertzeko egoeran aurkitzen diren adingabeen eskubideak eta askatasunak babestu eta sustatu nahi ditu. Eta hori haien oinarritzko premiak aseta (elikadura, ostatua eta osasuna) eta, baita ere, babesa, egonkortze psikologikoa, prestakuntza eta familia-birgizarteratzea lortuta, gizartetik baztertuak izateko egoera horretatik atera ahal izan dezaten.

Padembako espetxean adingabeak babesteko proiektua

Salestar misiolariak biztanleria ahulenaren ondoan egon dira urte hauetan guztietan. Baina, 2013an, inork lan egiten ez zuen leku bat zegoen, eta Salestarrek han lan egin nahi zuten: Padembako espetxean. Ez zegoen ur korronterik, eta presoak pertzekin garbitzen ziren patioaren erdian; komunik ere ez zegoen. Helburua argia zen: “Zeru pixka bat eramatea kontsolamenduaren, laguntzaren, laguntza juridikoaren eta itxaropenaren bidez, infernu haren erdira”.

Handik aurrera, salestar misiolariak, boluntario-talde batekin batera, egunero joaten dira espetxera 75 presoko hiru talde artatzeko. “Zeldatetik igarotzen gara eta ahulenak zeintzuk diren ikusten dugu Don Bosco taldean parte hartzeko. Guztira, 225 presok jasotzen dituzte aparteko janaria, haien zauriak sendatzeko azterketa medikoak eta arreta psikosoziala, eta jolas-jardueretan parte hartzen dute astean bitan.

“ Adingabeak eta gazteak hezte, hezte, inspiratzea eta ahalduntzea da haien helburua.”

4. Garatu beharreko hezkuntza-jarduerak

Saioa 1

Haurren giza eskubideak munduan. Haien babes eta prebentzioa.

Jarduera 1 Bazenekien...?

Partekatu ikasleekin gida honetako 2. kapitulua, munduko haurren egoerari buruzkoa, eta 3 edo 4 pertsonako taldeetan erantzun galdera hauei:

- Eskubide horiek guztiak ezagutzen al zenituen?

Osatu zerrenda eskubide-multzo bakoitzarekin (biziraupena, garapena, parte-hartzea eta babes) lotuta agertzen diren beste eskubide batzuekin.

- Adierazpenean aipaturiko eskubide guztiak badituzu?
- Zure ustez, zein egoeratan urratzen dira eskubide horiek?
 - Munduan:
 - Zure ingurunean:

Erantzunak bateratzeko, batzarrean komentatuko dira talde ezberdinen erantzunak, batez ere azken atalekoak, bertan, haurren kontra egindako abusu-egoerak ager baitaitezke, hots, haurrek ezagutzen dituztenak: haurren lana, prostituzioa, sexu bidezko diskriminazioa, sexu-esplotazioa, doako hezkuntzarik eza, behartutako ezkontzak, haur soldaduen erabilera,...

Jarduera 2

Konparatu – Kontrastatu – Ondorioztatu

Jarduera dinamizatzen duen pertsonak kontuan izan beharko du jarduera hau Espainiako eta Sierra Leonako errealitateak hurbi-larazten ahaleginduko dela elkar alderatzeko, baina kontuan izango du beti ezingo direla parekatu, bi herrialdeetako baldintza sozioekonomikoak oso desberdinak izateagatik.

Haurrek eta gazteek bi herrialdetan jasaten dituzten eskubide-urraketen inguruko hausnarketa egingo du taldeak, horietako bakoitzean ezagutzen dugun errealitateari erreparatuta.

Taldea 4 pertsonako azpitaldetan banatuko da. Alderatzeko koadro hori zuriz aurkeztuko dugu, eta eztabaidatu eta osatzeko eskatuko diegu, Interneten kontsultarik egin gabe, soilik herrialde bakoitzean ezagutu ditzaketen edo izango direla uste duten zifrekin. Horretarako, 10 bat minutu emango dizkiegu.

Dinamizatailearentzako taula:

EXISTTZEN DIRA...	SIERRA LEONA	ESPAINA
Gurasoekin batera bizi ez diren adingabeak (kop. gutxi gorabehera)	2.500 haur kalean bizi dira, SOILIK Free-town hirian	50.272
Sexu-abusuak jasaten dituzten adingabeak (kop. gutxi gorabehera)	8.500 bortxaketaren %78 6630 pertsona, 15 urtetik beherakoak	453 (2018)
Menores que sufren explotación infantil-prostitución (% nº aprox)	Adingabeen %71,6; gutxi gorabehera 2.200.000 adingabe (3.200.000 14 urtetik beherakoak dira)	20.000 (%96 emakumeak eta horietatik %91 atzerritarrak)
Haurren esplotazioa-prostituzioa jasaten duten adingabeak (%a edo kop. gutxi gorabehera)	%50 baino gutxiago	%75,9
Langabezian aurkitzen diren gazteak (%)	%70	%39,9
Lan egiten duten 14 urtetik beherako adingabeak	%37	Ez dago; "hondar" kasuak dira

Denbora igaro ondoren, talde bakoitzak adierazitako datuak eta benetako emaitzak alderatuko ditugu. Erreferentzia bezala har ditzakegu datu horien iturriak, interesgarria izan daitekeen gairen bat sakonago lantzearen.

Sierra Leonako urraketa-egoeren gainean pertsona bakoitzak zituen aurrekontzeptuak eta Espainiako errealitatea ere landuta, ondorio bat ateratzeko eskatuko diegu:

"Taldea gisa ulertzen dugu munduko leku guztietan haurren eta gazteen eskubideak..."

Jarduera 2 (koadro zuria)

Konparatu – Kontrastatu – Ondorioztatu

Gazteek bete beharreko taula:

EXISTZEN DIRA...	SIERRA LEONA	ESPAINA
Gurasoekin batera bizi ez diren adingabeak (kop. gutxi gorabehera)		
Sexu-abusuak jasaten dituzten adingabeak (kop. gutxi gorabehera)		
Haurren esplotazioa-prostituzioa jasaten duten adingabeak (%a edo kop. gutxi gorabehera)		
Bigarren hezkuntza amaitzen duten gazteak (%)		
Langabezian aurkitzen diren gazteak (%)		
Lan egiten duten 14 urtetik beherako adingabeak		

Saioa 2.

Askatasuna. Errugabetasuna burdin hesien artean.

Jarduera 1 Aurkezpena

Saioa dinamizatzen duen pertsonak ondorengo sarrera irakurri edo kontatuko du dokumentala ikusi aurretik.

Askatasuna deitzen da *Salestar Misiolariak*, Raul de la Fuenteren zuzendaritzapean, egindako dokumentala. Bertan, salestar misiolariak Padembako espetxean, Freetownen, egindako lana islatzen da. Helduen pilaketa, osasungarritasun eza eta helduen eta adingabeen arteko bizikidetzak medio, azken horiek era guztietako abusuen biktima izatera iritsi dira.

Pademba 1937. urtean eraiki zuten 300 preso hartzeko. Geroztik, instalazioak bere horretan jarraitzen dute; aldatu den bakarra da 2.000 preso hartzera iritsi dela ziega osasungaitzetan pilatuta, batentzat edo birentzat ziren ziegatan zazpi, zortzi eta bederatzita pertsonak lo eginez, eta adingabe askorekin horien artean. Horiek guztiak mutilak dira, neskak baldintza hobeak dituen beste presondegi batean aurkitzen baitira.

Salestarrak presoekin lan egiten duen erakunde bakarra da, baita garai hauetan ere, kontuan izanik koronabirus kasu bat zela-eta kutsatzeko beldurrak matxinada bat sortu zuela, istilu larri, sute eta presoek heriotza eta guzti.

Jarduera 2

Brainstorming. Zer aurkitzea espero dut?

Post it-ak banatuko dira taldea osatzen duten pertsona guztien artean. Pertsona bakoitzak galdera honen erantzuna idatziko du bere post it-ean:

Zure ustez, ikusiko duzun dokumentalean preso dauden gazteek zer-nolako delituak egin dituzte edo zer arrazoi izan dute bertan egoteko?

Denek beren post it-ean idatzitakoan, ozen irakurriko dira eta ikusteko moduko leku batean jarri ideia-zaparrada bat osatzeko.

*Jarduera digitalki egin nahi bada, horma digital kolaboratiboa erabili ahal izango da padlet.com tresnaren bitartez; bertan, edo-nork ohar bat gehitu dezake estekaren bidez, eta ohar hori mundo osoak ikus ahal izango du aldi berean.

Jarduera 3

Dokumentala ikustea

Askatasuna dokumentala ikusiko dugu, eta eszena, elkarrizketa, xehetasun eta keinuei erreparatuko diegu, ondoren horren inguruan gogoeta egin eta lan egin ahal izateko.

<https://www.youtube.com/watch?v=LvES1rjVFhw>

Jarduera 4

Brainstorming-en analisia. Zer aurkitu dut?

Taldean konparatuko ditugu post it-etan idatzita aurkitzea espero genuen delituak, eta dokumentaletik jasotako informazioa ondorengo testuarekin osatuko dugu:

Adingabeei leporatzen zaien deliturik arruntena Loitering (inguruan ibiltzen) deitzen da, kolonialismoaren garaitik arrastaka datorren delitua. Gueuz kalean noraezean ibiltzeak, helmuga finkorik gabe, gaizkile potentzial bihurtzen zaitu. Lehen aldian, poliziak abisua ematen dizu, baina bigarren aldian zuzenean espetxean sartzen zaituzte, auzitegi batetik igaro gabe, eta zigorra zazpi hilabete eta urtebete arteko espetxe-zigorra da. Adingabea espetxetik irten eta berriro kalean noraezean aurkitzen badute, krimena Frequency (maiztasuna) bihurtzen da, eta bi urteko espetxe-zigorra izaten du.

“Ebola eta COVID-a direla-eta, 300.000 umezurtz baino gehiago daude herrialdean, kalean bizi, lo egin eta hiltzen direnak. Horregatik, Frequency delitua adingabeen eskubideen aurka egiten den zentzurik gabeko delitua da”, Jorge Crisafullik ziurtatzen du. Halaber, badira hainbat urteko zigorra duten adingabeak, telefono mugikor bat lapurtzeagatik, edukitzeagatik (nahiz eta haiek ez lapurtu), ardiak edo motor bat lapurtzeagatik, animalia bat hiltzeagatik, kristal bat apurtzeagatik, borroka batengatik, e.a. “Kasu askotan, poliziak delituaren lekuan aurkitzen dituen lehendabizikoak atxilotzen ditu, adina aldatu eta zuzenean Padembara eramaten dituzte inori jakinarazi gabe. Hemen, errugabetasun-presuntziorik ez da existitzen, erruduntasun-presuntzioa bai, eta bat errugabea dela frogatu behar da”, azaltzen du presondegian laguntza-programan lan egiten duen salestar boluntario batek.

Bat datoz Jorge Crisafullik kontatzen digunarekin? Gertatutakoa eta horrek sortu dizkigun sentimenduak aztertu eta komentatuko ditugu.

Jarduera 5

Hausnartuko dugu

Dinamika: 3 ideia, 2 galdera, irudi 1

Pentsamendu-errutina batekin hasiko gara, taldeko pertsona guztiek honako honen inguruan gogoeta egin dezaten: dokumentaletik zerk eman dit atentzio gehien, zer-nolako zalantzak ditut saioan zehar argitzeko eta zer-nolako sentimenduak sortu zaizkit hori ikustean.

Taldeko pertsona bakoitzak banaka orri batean idatzi beharko ditu:

Ikusten ari zinela burura etorritako 3 ideia/pentsamendu.

Zeure buruari egiten dizkiozun 2 galdera.

Marraztu irudi 1 ezagutu berri duzun errealitatearekiko zure sentimenduak adierazteko.

Behin lan hori amaituta, minutu batzuk emango ditugu pertsona bakoitzak gainerako taldekideekin parteka dezan zirrargarriena bezala jasotako elementuren bat gutxienez.

Break Out Digital "FREETOWN ÉSPEDIENTEA: KASU IREKIA".

Jolas hau diseinatu da parte-hartzaileek ikaskuntza esanguratsu bat jasotzeko hurrek Afrikan eta, zehatzago, Sierra Leonan, jasaten duten eskubide-uraketaren inguruan eta haiek babesteko beharraren inguruan.

Jolasean proba batzuk gainditu behar dira, itxitako kutxa bat giltzarra batekin edo hainbatekin ireki ahal izateko. Talde bakoitzak proba guztiak ebatzi beharko ditu, eskaintzen zaizkion baliabideekin. Behin arazoa edo proposaturiko jarduera ebatzita, inprimaki bateko galderak erantzun beharko dituzte. Behar bezala eginez gero, hurrengo probara pasa ahal izango dira. Azken probara iristean, kode bat jasoko dute kutxaren giltzarra ireki ahal izateko, eta, bertan, jardueraren gaiarekin zerikusia duen sari bat aurkituko dute.

Tresna horrekin lan egiteko, parte-hartzaileak taldetan edo bikoteka banatuko dira, premiaren arabera.

Aisialdiko taldeetako parte-hartzaileek gai horri buruzko break out antzestu espezifiko baterako sarbidea izango dute, eta proba desberdinak gainditu beharko dituzte espazio errealean, aisialdiko taldeen berezko hezkuntza-dinamiketara egokitua. Hala ere, break out antzestu hori osa dezakete break out digital hau ere eginda.

*"Break out" bat Escape Rooms delakoetatik eratorritako jolas murgiltzailea da. Jolasera internet bidez sar daitezke PCarekin edo telefono mugikorrarekin, eta jolasean zehar, parte-hartzaileek ikasketa kooperatiboko estrategien bidez erronka horiei aurre egiteko beharrezko gaitasunak garatzen dituzte.

<https://view.genial.ly/6183fa9d56d3bc0da81449e4>

Saioa 4.

Sexualki esplotaturiko nerabeak eta gazteak. Sierra Leonako kasua.

Jarduera 1

Love dokumentala ikustea

Esteka honetan ikus dezakezue Sierra Leonako nerabeen eta gazteen sexu-esplotazioaren inguruan Salestar Misioek egindako "Love" dokumentala. Ikusi ondoren, ikusitakoari buruzko eztabaida egin dezakezue.

"Zentimo batzuen truke, jan ahal izateko 3 euroren baliokidea lortu arte, Aminata, Habba, Victoria, Mariatzu edo Veriattu Free-town-eko kaleetara ateratzen dira egunero, arriskuz beteta dauden kale batzuetara, eta, bertan, beren gorputzak saltzen dituzte, jo egiten dituzte, lapurtu egiten diete...

Munduan 18 urtetik beherako 150 milioi neskatu eta 73 milioi mutiko baino gehiago behartuta daude baimenik gabe sexu-harremanak izatera edo beste indarkeria-modu, sexu-esplotazio edo haurren prostituzioaren biktimak dira

<https://www.youtube.com/watch?v=SPhtGG9qZo0>

Jarduera 2

Zer gertatzen da neskatilekin?

Alberto Lopezen testigantza entzungo dugu. Berak Don Bosco Fambulen proiektuak bisitatu ditu Sierra Leonan, eta zuzenean ezagutu ditu salestar misiolarien lana eta han adingabeek bizi duten egoera korapilatsua.

Audioa entzun ondoren, gogoeta egingo dugu: Identifikatzen al ditu Alberto Lopezen lekukotzaren arabera urratzen ari diren eskubideak?

Zeintzuk eragiten die espezifikoki neskatila eta emakumeei?

https://drive.google.com/drive/folders/1FFJOBShkvgvzvmSWeA_Y1aTiYJOMEx

Jarduera 3

MITOA EDO ERREALITATEA

Lurrean zinta bat jarri edo lerro bat marraztu dezakegu; alde batean mitoa hitza jarriko dugu eta beste aldean errealitatea hitza. Dinamizatzaileak zenbait baieztapen esango ditu ozenki, eta parte-hartzaileek mitoa edo errealitate diren erabaki beharko dute. Behin guztiak leku batean edo bestean kokatuta, hitz horretan zergatik jarri diren galdetuko zaie, eztabaida txiki bat egingo da, eta dinamizatzaileak azken ondorioa emango du hurrengo baieztapenera pasa baino lehen.

Prostituzioari buruzko ondorengo baieztapen hauek mito edo errealitate direla uste duzu? Zergatik?

“Munduko lanbiderik zaharrena da”

Hori esatea jarduera hori sustatzen duten faktore sozialak (genero-desberdintasuna, pobrezia, gatazkak,...) eta aldatzeko aukera ukatzea da. Bestalde, prostituzioa ezin da “lanbidetzat” hartu, prostituzioa egiten duenari dirua edo espezieak ematea ez da nahikoa lan gisa edo lantzat hartzeko, gorputza bera baita salgaia. Jarduera hori gauzatzen dutenek ez dute bokaziozko erabaki baten ondorioz egiten. Haurrak zirela, ez zuten prostituta izateko amets egiten edo prostituta izatera jolasten. Gorputzaren salmenta eta dagozkion abusuen mende jartzea kulturak eta, bereziki, patriarkatuak inposatutako “aukera” moduan har dezakegu. Prostituzioa bizirauteko estrategia bat da, alternatiba ezak emandakoa, ez ofizio edo lanbide bat. Gogora dezagun prostituzioan aritzen diren emakumeen %89ak beren borondatearen kontra egiten dutela.

“Modu askean eta borondatez hautatu zuten; inork ez ditu horretara behartzen”

Prostituzioan aritzen diren pertsonen %98 inguru pertsonen salerosketaren biktimak dira edo izan dira, eta horrek pertsonalki eta borondatez hautatzeko aukera guztiak ezabatzen ditu. Ia denak nerabe zirela harrapatuak izan ziren, prestakuntzan zeudela, eta haien etorkizuna eta nortasuna hautsiak izan ziren adin goiztiar horretan.

“Prostituta bezala diru asko irabazten dute”.

Interpolen arabera, proxeneta batek 110.000 euro irabazten ditu urtean emakume prostituta bakoitzeko. Prostituzioak irabazi handiak emango balizkie prostituzioan aritzen diren emakumeei, nola liteke horietako askok autorik, etxerik edo etorkizunerako aurrezkirik ez izatea? Prostituzioak diru asko ematen duenaren ideia mito bat da. Irabaziei buruzko eztabaida bera asmo txarrekoa da: irabaziak edozein direla ere, prostituzioa da pertsona batek zure gorputzerako eta zure sexualitaterako sarbidea erostea. Gizakiok ez dugu preziorik.

“Nahi dutenean utz dezakete”.

Mitoak dio jardueran sartu, eskatzen den dirua eskuratu eta ondoren utz daitekeela bizitza normala egiten jarraitzeko. Norbaitek bere kabuz jarduera horretan hastea erabakitzeak ohartarazi egin beharko gintuzke; izan ere, sexu-abusua onartzea, diruaren truke izanda ere, ez da ohikoena. Aukera horretan sinestea fikzioan sinestea da; errealitatearen arabera, prostituzioan sartzen denak askotan kalte konponezina egiten dio bere autoestimuari, beste kalte psikologiko batzuek gain, hori uzteko eragozpen izaten baitira gero. Bestalde, proxenetek ez dute onartzen haien diru-sarrera iturri bat galtzea. Gainera, prostituzio-egoeran aurkitzen diren pertsona gehienak pertsonen salerosketatik datozenak dira, haien bizitzaren inguruan erabakitzeo eta, are gutxiago, jarduera hori uzteko aukerarik gabe.

“Ez zaio inori minik egiten egun batean probatzeagatik”.

Beti pentsatzen dugu egun bategatik ez dela ezer gertatzen, baina inork ez baluke prostituziora joko, eskaririk ez balitzake egongo, ez lirakeke emakumeen trafiko-sare horiek existituko. Egun batean probatzea jada “abusua” da eta emakume horien eskubi-deen “urraketa”.

“Arazoa handiegia da guk zerbait egin ahal izateko”.

Denok egin dezakegu zerbait, egoera hori ikusarazi horren berri emanez, jende gehiagok kontzientzia har dezan, prostituziora ez jotzera bitarte.

“Legezkoa izatera iritsiko balitz, emakumeen trafiko-sare horiek amaituko lirakeke.”

Gure herrialdean, prostituzioa alegala da; hau da, ez legala eta ez ilegal, eta askea da. Putetxeak ostalaritza bezala moztortzen dira. Kontsumoa zigortuta dago baldin eta hori “herritarrak igarotzen diren eremuetan, adingabeek erabiltzeko diren lekuetatik gertu (ikastetxeak, parkeak,...) edo arriskua sor dezakeen eremuetan egiten bada. Pertsona batzuek uste dute prostituzioa legezkatzea edo despenalizatzea defendatuta, prostituzioan dagoen emakumea duintzen eta profesionalizatzen ari direla. Baina prostituzioa lan bat bezala duintzeak ez du emakumea duintzen, ez du esan nahi sexu-esplotazioa helburu duen emakumeen salerosketa-sareak amaituko direnik. Kopuruek berberak izaten jarraituko dute, soilik ostalaritza moduan moztortuko ez diren klubetara joango direla, legezkoak izateagatik, eta proxenetan enpresari bihurtuko direla.

Saioa5.

Ikaskuntza Zerbitzua Proiektuak (IZ) Herritartasun Globalaren ikuspegiarekin.

Jarduera1

IZ-ak sortzea herritartasun globalaren ikuspegiarekin.

Haurren eta gazteen eskubide-uraketaren inguruan orain arte aztertutako datuak eta ondorioak gogoratuz, ondorengo galderak egingo dira, ikasle guztien artean erantzuteko: Zuen ustez, benetako justizia duten herrialdeetan bizi gara? Haurren eta gazteen eskubideak behar bezala errespetatzen dira? Herrialde aberatsok erantzukizunen bat badugu herrialde horien egungo egoeraren gainean? Hemendik ezin ahal dugu zerbait egin, gure gelatik, gure taldetik?

Hausnarketa ozenki egingo da taldean, eztabaida sortuz eta pertsona guztiok izan behar dugun rol aktiboaren gainean proposamenak eginaz, herrialde guztien garapen iraunkorra bultzatzeko, haurren eta gazteen eskubideen alde lan eginaz eta horiek errespetatuaz.

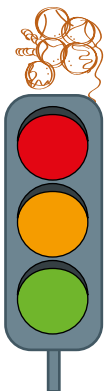
Saioa dinamizatzen duen pertsonak rol aktiboa izateko beharra planteatzen du dauden arazo komunak ikusita eta horiek babes-tea. Gure rol aktiboa eta errealitateak aldatzeko gure gaitasuna zeintzuk diren argi badugu, galdera hauek planteatuko ditugu: Zein ekintza edo bitartekoren bitartez salatu dezakegu mundu osoko harrekin eta gazteekin gertatzen dena? Gauden lekutik, zer egin dezakegu gauzak aldatzeko?

Guztionean, IZ-en proiektu bat edo batzuk sortuko ditugu, gauden lekutik garatzeko, herritartasun globalaren ikuspegiarekin. Horretarako, IZ bat egiteko gida emango dizuegu, lagungarri izan badaiteke.

<https://www.zerbikas.es/wp-content/uploads/2015/07/1.pdf>

5. Ebaluazioa

5.1 Taldeko ebaluazioa: semaforoa (15´)

Semaforoa egiteko, jarduera bakoitzaren ebaluazioa egitea proposatzen da. Taldeak jarduera bat baino gehiago egin baditu, dinamika hori jarraituko da horietako bakoitzeko.

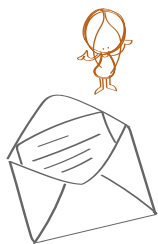
Semaforo bat marraztuko da, eta kolore bakoitzean ebaluatu beharreko jardueran sentitu duguna jarriko dugu:

Kolore gorrian: ongi atera ez diren gauzak idatziko ditugu.

Kolore laranja: ongi atera ez dena jarriko dugu, baina hobea daitekeena.

Kolore berdean: bikain ateratakoa eta jardueraren indarguneak eta inpaktuak/lorpenak jarriko ditugu.

5.2 Banako ebaluazioa: gutun irekia (15´)

Irakasleak padlet bat irekiko du (<https://padlet.com/>), eta, bertan, honako hauen inguruko mezuak utziko dituzte: nola sentitu diren, zer ikasi duten, gainerako kideekin zer partekatu duten, zer aldatu duten eta nola baloratzen dituzten jarduerak.

“Kaixo. Gustatuko litzaidake, benetan eta erantzuna ondo pentsatuta, esatea zer suposatu duen zuretzat saioetan parte hartzeak. Guretzat oso garrantzitsua da zure iritzia jakitea. Horretarako, mesedez, idatziezadazu gutun ireki bat eta kontatu nola sentitu zaren, zer ikasi duzun, gainerako zure kideekin zer partekatu duzun, zein gauza aldatu dituzun, xehetasun txikiak badira ere, eta nola ikusten duzun oro har jarduera solidario batean parte hartu izanaren esperientzia”.

6. Bibliografia

European Women's Lobby - Prostituzioari buruzko 18 mito

<https://womenlobby.org/>

Emakume Progresisten Federazioa (2008) – Sexu Esplotaziorako Emakumeen Salerosketaren aurka Gazteak Sentsibilizatzeko Gida

<https://www.educarenigualdad.org/> <https://www.educarenigualdad.org/>

Osasun, Gizarte Zerbitzu eta Berdintasunaren Ministerioa – Emakumearen gaineko beste indarkeria-modu batzuk

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/otrasFormas/trata/home.htm>

Save The Children (2016) - Haurtzaro ikusezinak

<https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/infancias-invisibles-ninos-migrantes-refugiados-trata-save-the-children.pdf>

Unicef -Ohiko egoera: Indarkeria haurren eta nerabeen bizitzetan

<https://www.unicef.es/publicacion/violencia-en-las-vidas-de-los-ninos-y-los-adolescentes>

Unicef – Haurren Eskubideei buruzko Konbentzioa

<https://www.unicef.es/causas/derechos-ninos/convencion-derechos-ninos>

Humanium –haur soldaduak

<https://www.humanium.org/es/enfoques-tematicos/violencia/ninos-soldado/>

El país – haurren lanaren infernura bidaia

<https://elpais.com/eps/2021-11-13/viaje-al-infierno-del-trabajo-infantil.html>

IKASGELAK EKINEAN

IRAKASLE ETA BEGIRALEENTZAKO
KOADERNOA
HAURREN ESKUBIDEAK
BABESTEA
SIERRA LEONAKO KASUA

MISIONES
SALESIANAS

Gobierno
de Navarra

Nafarroako
Gobernua

AGENDA
2030

by @muxotepotolobat